

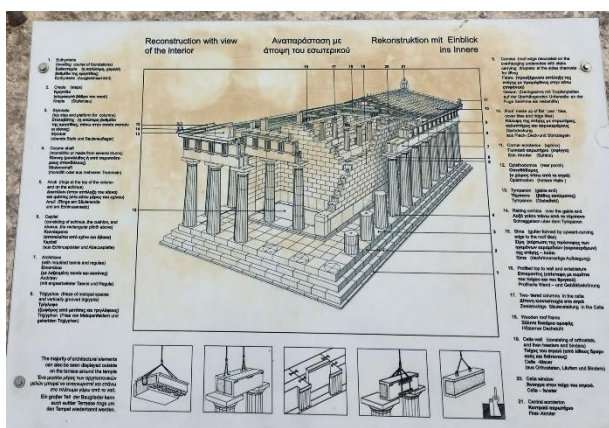
האמנה הבינלאומית לשימור ולשחזור מונומנטים ואתרים (אמנת ונציה 1964)

הקונגרס הבינלאומי השני לאדריכלים ומשמרים של מונומנטים היסטוריים, ונציה, 1964

[1]. בשנת 1965 ICOMOS והאמנה אומצה על ידי

המונומנטים ההיסטוריים נותרו עד ימינו כעדות חיה למסורות העתיקות של הדורות הקודמים. אנשים מודעים יותר כיום לערכים הכלל אנושיים המיוצגים במונומנטים היסטוריים. על כולנו מוטלת האחריות לשמור על האתרים הללו לדורות הבאים. חובתנו לשמר עבור הדורות הבאים את העושר המלא והאותנטי של האתרים חיוני שהעקרונות המנחים את השימור והשחזור של האתרים ההיסטוריים יושתתו על בסיס הסכמה בינלאומית. על כל מדינה להיות אחראית ליישום התוכנית בכפוף לתרבותה ולמסורות הנהוגות בה.

אמנת אתונה משנת 1931 הגדירה את העקרונות הבסיסיים הללו לראשונה, ובכך תרמה לפיתוח תנועה בינלאומית נרחבת אשר קדמה גיבוש מסמכים לאומיים, על ידי הארגונים תרומה נוספת הייתה בהקמת המרכז הבינלאומי לחקר UNESCO- ICOM- הכפופים ל השימור והשחזור של נכסי התרבות. מודעות גוברת והולכת ומחקר ביקורתי חשפו בעיות ואתגרים מורכבים ומגוונים מבעבר; הגיע הזמן לבחון מחדש את האמנה על מנת לערוך בדיקה יסודית של העקרונות הכרוכים בכך ולהרחיב את היקפה במסמך חדש בהתאם לכך, הקונגרס הבינלאומי השני לאדריכלים ולמשחזרים של מונומנטים היסטוריים, שנערך בוונציה בין התאריכים 25 במאי עד 31 באפריל 1964, אישר את הטקסט הבא:

הגדרות

- מושג המונומנט ההיסטורי מתייחס לא רק ליצירה האדריכלית הבודדת אלא גם את **סעיף 1** לסביבה האורבנית או הכפרית בה נמצאה עדות לתרבות מסוימת, להתפתחות משמעותית או לאירוע היסטורי. מונומנטים היסטוריים אינם רק יצירות אמנות נהדרות אלא גם שרידי עבר צנועים אשר קיבלו משמעות תרבותית עם חלוף הזמן
- בביצוע שימור ושחזור מונומנטים יש להשתמש בכל תחומי המדע והטכניקות. **סעיף 2** שיכולים לתרום לחקר המורשת האדריכלית ולשמירה עליה
- הכוונה בשימור ובשחזור מונומנטים היא להגן עליהם הן כיצירות אמנות והן כעדות. **סעיף 3** היסטורית.

שימור

- שמירה על מונומנטים היסטוריים מחייבת תחזוקה על בסיס קבוע. **סעיף 4**
- נכון וקל לשמור מונומנטים על ידי השימוש בהם למטרה מועילה לחברה. **סעיף 5** שימוש כזה רצוי אך מבלי לשנות את מתאר הבניין או את עיצובו האמנותי. במגבלות אלה ניתן להתיר לבצע שינויים הנדרשים כתוצאה מהשימושים החדשים במבנה
- שימור מונומנט מחייב שמירה על ההקשר הסביבתי שלו. בכל מקום בו קיים מרקם. **סעיף 6**

עתיק, יש לשמור אותה. אין לאפשר בנייה, הריסה או שינויים במבנים אשר ישנו את יחסי החומר והגוון

7 סעיף מונומנט היסטורי אינו ניתן להפרדה מההיסטוריה עליה הוא מעיד ומהקשר. ההיסטורי להקמתו. אין לאפשר העברת מונומנט, כולו או חלקו, אלא אם כן שמירת המונומנט דורשת העתקה או שאינטרס לאומי או בינלאומי בעל חשיבות עליונה מצדיק העתקה של המונומנט

8 סעיף פריטי פיסול, ציור או עיטור, המהווים חלק בלתי נפרד ממונומנט, ניתנים להסרה. **8 סעיף** ממנו רק אם זהו האמצעי היחיד להבטיח את שימורם

שיקום

תהליך השיקום הוא פעולה מיוחדת ביותר. מטרתה לשמר ולחשוף את הערך. **9 סעיף** האסתטי וההיסטורי של המונומנט. התהליך צריך להתבסס על מתן כבוד לחומרים המקוריים ולמסמכים אותנטיים המתעדים את המבנה. על השימור לעצור בנקודה בה מתחיל הספק. במקרה של אי בהירות לגבי מתארו הקדום של המבנה, כל השלמה נוספת הנדרשת להליך השיחזור, חייבת להיות מובחנת אדריכלית ועליה לשאת חותמת עכשווית. יש להקדים את שימור המונומנט בכל מקרה ולאחר מכן להתמקד במחקר ארכיאולוגי והיסטורי של המונומנט

כאשר הטכניקות המסורתיות מתגלות כבלתי מספקות, ניתן להשלים את שחזור. **10 סעיף** המונומנט על ידי שימוש בכל טכניקה מודרנית לשימור ולבנייה אשר יעילותה הוכחה על ידי נתונים מדעיים וניסיון קודם

יש לכבד את התרומות והשינויים של התקופות השונות בהיסטוריה של. **11 סעיף** המונומנט, מכיוון שאחדות הסגנון אינה מטרת השיקום. כאשר בניין כולל את תוספות בניה מתקופות שונות, ניתן להצדיק את חשיפת התכנית ההיסטורית המקורית רק בנסיבות חריגות בהן לתוספות הבניה יש ערך ועניין מועט וחשיפת המבנה המקורי הינה בעלת ערך היסטורי, ארכיאולוגי או אסתטי רב ומצב השימור של המבנה המקורי מספיק טוב כדי להצדיק את הפעולה. הערכת חשיבותם של הגורמים המעורבים וההחלטה לגבי מה ניתן להרוס אינה יכולה להימסר אך ורק בידי האדם האחראי על מלאכת השימור

על החלפות חלקי מבנה חסרים להשתלב בהרמוניה עם השלם, אך יחד עם זאת. **12 סעיף** יש להבחין בין מקור לשחזור באופן שמלאכת השחזור לא תעוות את הראיות האמנותיות או ההיסטוריות אודות המבנה

לא ניתן לאפשר תוספות אלא אם כן אין בהן כדי לגרוע מהחלקים המעניינים. **13 סעיף** בבניין, מהסביבה המסורתית שלו ומשמירה על מיקום המונומנט והקשר שלו לסביבתו

אתרים היסטוריים

אתרי שימור חייבים להיות מנוהלים בזירות מיוחדת על מנת לשמור על. **14 סעיף** שלמותם ולהבטיח כי הם חשופים ונגישים. עבודת השימור והשחזור במקומות כאלה צריכה להיות בהשראת העקרונות המפורטים בסעיפים לעיל

חפירות

חפירות ארכיאולוגיות צריכות להתבצע בהתאם לתקנים מדעיים ולהמלצות **סעיף 15** שאומצו על ידי ארגון אונסק"ו, בשנת 1956, המגדירים עקרונות בינלאומיים שיש ליישם במקרה של חפירה ארכיאולוגית.

יש לשמור על השרידים העתיקים ולנקוט באמצעים הנדרשים לשמירה והגנה תמידית על שרידים אדריכליים ועל חפצים שנחשפו בחפירות. יתרה מכך, יש לנקוט בכל האמצעים להקל על הבנת המכלולים ולחשיפתם מבלי לעוות את משמעותם. בעקרון, יש להימנע מביצוע שחזורים באתרי חפירה. ניתן להתיר רק הרכבה מחדש של חלקים קיימים ומפורקים שמקורם ברור לחוקר ולמשחזר. החומר המשמש לשילוב חלקי המבנה צריך להיות ניתן לזיהוי והשימוש בו צריך להבטיח את שימור המונומנט ושחזור צורתו המקורית.

פרסום

בכל עבודות השימור, השחזור או החפירה, תמיד צריך להיות תיעוד מדויק **סעיף 16** באמצעות דוחות אנליטיים וביקורתיים, המאוירים עם רישומים ותצלומים. יש לכלול בתיעוד כל שלב בעבודת החשיפה, הייצוב והשימור, כמו גם מאפיינים טכניים שאובחנו במהלך העבודה. יש להפקיד את הדו"חות בארכיוני מוסד ציבורי ולהעמידם לרשות החוקרים. מומלץ לפרסם את הדו"חות

© צילומים: פטר-פן סטפנסקי

תורגם על ידי אלון שביט – מכון ישראלי לארכיאולוגיה (ע"ר) [1]